

PRIMORSKI LIST.

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

„Vse za vero, dom, cesarja!“

„Primorski List“ izhaja 5 in 20 dan vsakega meseca;
ako je ta dan praznik, izide dan poprej.
Velja za celo leto 1 gld., za pol leta 50 novč.

Uredništvo in upravništvo mu je v Trstu,
Via Fabbri št. 7. — Nefrank. pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo. — Cena za inserate po pogodbi.

Tečaj I.

V TRSTU, dné 5. novembra 1893.

Št. 21

Shod volilcev v Dekanih v Istri.

Ni sicer naloga našega lista pečati se s politiko splošno, vendar ne moremo prezirati raznih pojavov in važnih dogodkov na tem polju, ker je ž njimi v tesni zvezi telesno in duševno blagostanje našega ljudstva.

Tak važen dogodek za gorenjo Istro je bil shod volilcev dné 19. oktobra v Dekanih pri Kopru, pri katerem je gosp. državni poslanec dr. Laginja, kot zastopnik kmečkih občin poročal o svojem delovanju v državnem zboru na Dunaju.

Ni nam tu govoriti o sijajnem sprejemu gosp. poslanca, ne o navdušenosti velikega števila udeležencev, ki so prišli na shod iz celoga okraja koperskega, iz durovskega in svetnega stanü, bilo jih je skupno približno 400; ampak vsled tesnega prostora v listu hočemo podati tu le glavne točke govorov.

Prvi je spregovoril č. g. J. Kompare, dekan osapski, kot predsednik sklicevalnega odbora. Obilna udeležitev volilcev mu je priča, da se zavedajo, kolike važnosti so taki shodi, pri katerih čuje ljudstvo iz ust svojih zastopnikov, kaj in kako oni delujejo za njegovo blagostanje. — Nasprotno izvedó tu poslanci razne želje in potrebe svojih volilcev, je torej tak shod nekaka šola za volilce in poslance.

Ta shod je v zapadni Istri prvi te vrste, ker prejšnji zastopniki tega okraja niso nigdar polagali računa svojim volilcem. Najbrže niso imeli čiste vesti. — Na to pozdravi govornik v imenu volilcev gosp. poslanca kot moža, ki v resnici zastopa svoje volilce in njihove koristi, „ki je že tolikokrat v veliki državni dvorani na Dunaju na vso moč zahteval ravnopravnost naroda, zboljšanje gospodarskih razmer, potrebnih šol“.

Tedaj se dvigne g. poslanec dr. Laginja, ter v dolgem govoru pojasnjuje svoje delovanje. Navede najprvo uzrok, zakaj si voli ljudstvo svoje zastopnike, da namreč po njih izraža ministerstvu svoje želje in potrebe, da se po njih pritožuje o storjenih mu krivicah.

Istra, pravi, ima 4 državne poslance, katerih pa sta samo dva na naši, narodni strani (namreč Spinčič in on, Laginja) in zato nemoreta sama vsega storiti. To je žalostno razmerje, pa prihaja od tod, ker je v poslanski zbornici najslabše zastopan kmetški stan. Zato je potrebna preosnova volilnega prava, kar je uvidela tudi vlada sama, ki se ne more več naslanjati samo na grofiče in barone, ampak na narod.

Gosp. poslanec je prepričan, da doživi kmetško ljudstvo v Istri boljših dnij, začelo se je že obračati na boljše. Isto velja tudi v gospodarskem oziru, dasi je vlada le malo svojih obljub še spolnila.

Sedaj preide gosp. poslanec na svoje delovanje v državnem zboru. Pri razpravah o proračunu je primerjal isterske odnošaje, ter našel, da ni res, da bi vlada za Istro več izdala kakor pa od nje dobila, zakaj največ indirektnih davkov nosi kmetški stan. Res je sicer, da vlada mnogo potroši za Istro, pa ne za kmeta, ampak za mesta.

Gosp. poslanec meni, da naj bi se sodni okraj koperski razdelil, ter se osnovalo še drugo okrajno sodišče in pa davkarija, s čemur bi bila mnogim olajšana pot do sodišča ali davkarije.

Pri razpravi o mitnicah je glasoval proti gledé na Istro. In vendar so neki ljudje to porabili, da bi vzeli poslancu spoštovanje pri ljudeh, češ da je on kriv, da so se vpeljale mitnice po Istri.

Gledé zemljiščno-odveznega zaklada (esonero) sta on, Laginja in Spinčič izročila ministerstvu spomenico, v katerej sta vso zadevo opisala in natančno označila, kako bi se moglo odpraviti to breme. Obrnila sta se potem tudi v tej čisto gospodarskeje, pa za istersko ljudstvo životnej zadevi do vseh klubov in strank, ki so jima tudi zagotovili podporo. Pa tudi min. Steinbach sam se je izrazil, da uvideva opravičenost teh zahtev in utemeljenost teh želj.

Dalje omenja g. poslanec izjavo našega političnega nasprotnika Plenerja, ki je v državni zbornici izrekel, da ste Istra in Dalmacija resnično zanemarjeni in da bi se moglo od strani avstrijske vlade marsikaj zgoditi, da se pouzdignejo gospodarski odnošaji teh dežel; torej ni umestno, da vlada nigdar ne odgovarja, ko čuje celo vrsto pritožb in zahtev iz raznih krajev.

Poleg gospodarskih potreb pa je treba ozirati se tudi na „načelne dolžnosti“, ki se tičejo narodnosti in vere. Vera je drag zaklad podedovan od roda do roda, a nje se v državnem zboru malo dotikajo; ko pa pride čas, da bode v Avstriji treba povzdigniti glas za katoliško vero, hoče biti g. poslanec njen zvesti zastopnik. Za to priporoča poslualcem, naj vzdržujejo in gojijo vero.

Za našo narodnost, so še vedno hudi časi, katerih je največ kriv zistem. Zahteva se od vsacega izmed nas, da molči, a nasprotno dobi največ

tisti, ki najbolj kriči. Zato moramo kričati in zahtevati, da kjerkoli ima narod javnih opravil, tam naj se govori njegov jezik!

„Zahtevaj torej narod, da se ti ne puščajo samo ostanki, kateri ostajajo od preobilne mize gosposkih narodov, ampak pomisli, da tudi ti si narod, enak onim, ki se gosté pri bogato obloženi mizi.“

Ker pa ni upati, da bi naši kaj dosegli brez zaveznikov, zato sta se isterska poslanca naslonila na stranko mladočeško, ker ima enake težnje in energično zahteva, kar jej gre. S tem pa niso pretrgali zveze z drugimi strankami, osobito s konservativno.

Zaključil je g. poslanec svoj govor z besedami:

„Gospoda in bratje! Vladina je dolžnost, da nas povzdigne, da nam pomore. V naši pokrajini ste dve narodnosti; vzgajati se vsaka v svoje namere, v svoj smoter. Dobro znamo, da pravijo naši Italijani: „Tam je naša domovina, kjer je v kraljestvu 30 milijonov Italijanov“; mi Slovani pa pravimo nasprotno: „Tu je naša domovina, kjer nas je toliko milijonov združenih pod žeslom Habsburgov!“ — Dozdeva se mi, kakor da gledam v bodočnost, ko preiščam o tem, kdo bode v bodočnosti gospodaril ob Adriji? — Pomislimo le na narod, ki je toliko pretrpel skozi stoletja, pomislimo le, kako je bil tlačén nekdanj narod hrvatski in slovenski — a vendar se je ohranil. Ta narod mora zopet gospodariti in to od Soče doli do pomorske obali...“

V nadeji, da bomo vsi zjedinjeni, da stremimo vsi po jednem in istem cilju in smotru, v kar nam Bog pomozí — to je moj idejal, za katerega vresničenje ne poznam nobene nevarnosti, — zanašam se, da storé svojo dolžnost tudi vsi oni, kateri imajo pravo srce v prsih.“

Po dovršenem govoru izrekli so zbrani volilci na predlog č. g. Kompareta g. poslancu za njegovo neutrudljivo delovanje svoje popolno in neomejeno zaupanje.

Zatem so sledile nekatere interpelacije, stavljene po č. g. Gasperčiču in Knavsu, na koje je g. poslanec jasno odgovarjal. Zanimiva je posebno izjava, da je predsednik drž. zbora Chlumetzky sam zagotovil, da stoji Spinčičeva zadeva na dnevnem redu jedne prihodnjih sej državnega zbora, in pa da bodo gg.

poslanci ugodno zanj glasovali. Ako bi se ta zadeva ne rešila povoljno, mora vendar naučni minister (namreč dotični, kateri bode, kajti ta ne bode dolgo!) uvideti, da se je g. Spinčiču zgodila krivica in da je treba popraviti to krivico!

G. dekan Kompare priporoča g. poslancu, da se vstrajno potegne za versko-narodno šolo; na kar odgovarja g. poslanec, da bi bil on prvi, kateri bi zahteval, da naj se šola vrne veri in narodu, da pa nijeden izmed sedanjih konservativcev ne bi imel poguma zahtevati kaj tacega od vlade. Dalje pravi, da bi morale šole odgovarjati tudi praktičnim potrebščinam, tako da bi imeli po deželi kmetijske, po mestih pa mestne šole.

Slednjič stavi č. g. Kompare še dve interpelaciji gledé pogozdovanja Krasa in urejevanja rek. Gledé prve se nadeja g. poslanec, da bode imela vlada več obzira na ubogo ljudstvo naše dežele; gledé druge pa pravi, da se sicer dela mnogo načrtov, a zgodi se le malo, ker je veliko nasprotje med vlado in deželnim odborom. Sicer pa g. poslanec ne ve, da-li je taka zadeva že v razpravi, ter da bi bilo dobro, ako se v takih zadevah pošiljajo peticije ali prošnje.

Ker se nigdo več ne oglasi za kako pojasnilo, predlaga g. predsednik Kompare resolucijo:

„Volilni shod zbran v Dekanih dné 19. oktobra 1893. popolnoma odobruje delovanje svojih poslancev in pozivlja vlado, naj se ozira na predloge in svéte naših zastopnikov za poboljšanje našega narodno-politiškega in gospodarskega stanja v Istri.“ — Ta resolucija je bila jednoglasno sprejeta.

Na to je pozdravil zborovalce tudi g. poslanec Spinčič, ki je rekel, da je treba še potrpeti, prej nego pridemo do vseh pravic, a zaupati nam je na Boga in na cesarja, pa tudi v žilavost in jakost našega naroda. Priporočil je zborovalcem, da ostanejo zvesti svoji veri in svojemu rodu, vedno dobri kristjani, delavni in pošteni, ter da si volijo za zastopnike kristjane, narodnjake in poštenjake, ker le taki se bodo trudili, da se odpravi krivica.

Zborovanje je zaključil g. predsednik Kompare s kratkim govorom, v katerem je povdarjal potrebo verskih načel v javnem življenju, ter kratko pojasnil pomen gesla: „vse za vero, dom, cesarja“.

Sv. Oče Leo XIII.

Prvi apostolski blagoslov. — Laški liberalci in radikalci. — Slovesno kronanje Leona XIII.

Dan izvolitve popoldne je imel biti prvi slovesen papežev blagoslov za Rim in cel svet, ali kakor pravi Latinec: „Urbi et Orbi“. Ljudstvo je v cerkvi sv. Petra pričakovalo papeža v brezštevilni množici. Okolu 5 ure se prikaže papež na znotranjem balkonu sv. Petra nad glavno ladjo, namigne ljudstvu, da poklekne, vzdigne svoje častitljive roke in blagoslovi trikrat. Ljudstvo pa je v nepopisljivem navdušenju zagnalo dolgočasne in mogočne klice: „Živel Leon XIII! Živel Leon XIII!“ ter na razne druge načine dajalo duška svojej radosti.

Naslednje dni je papež sprejemal poslance iz celega katoliškega sveta, ker izvolitev je bila vsem vladam uradno naznanjena, edino laški vladi ne!

Tretjega marca je bil določen dan za slovesno kronanje. Laška vlada ni vedela več, kaj bi začela. Dala je Vatikanu na znanje, da ne more obljubiti nobenega poročstva za mir in red pri kronanju, dokler jej izvolitve uradno ne naznanijo. Ali v Vatikanu so si mislili: Kdo vas potrebuje?

Kaj so pa delali med tem časom liberalci in njih časopisi? Hoteli so se na vsak način prilizniti novemu učenemu papežu. Začeli so trditi in pisati, da je zdaj stopil na čelo katoliške Cerkve moder in previden politik z liberalnimi nazori, da se bo dalo z njim sprizniti, ter načela katoliška zravnati z novimi načeli mlade zjedinjene Italije. Leona XIII. so povzdigovali kot papeža miru in ljubezni, Pija IX. pa obsojali kot papeža prepira in sovraštva, kot nestrnega sovražnika vsega, kar se mu brezpogojno ne vklanja Pij IX. fanatičen, tesnosrčen, slabega uma — Leon XIII. spravljiv, liberalen, velikega razuma!

Tako so hiteli pisati liberalci. Omenjamo zvi-tega obnašanja laških liberalcev samo radi tega, ker vidimo, da so jim naši liberalci zelo podobni. Ako vprašaj naše liberalne glave, kedaj bo nehal mej nami prepir, odgovorjajo: Takrat bo izginil prepir, kadar izgine izmed nas fanatični škof Missia in pride na Njegovo mesto liberalen in spravljen škof, kadar preneha rogoviliti dr. Mahnič! Vse njih modroslovje in vsa njih učenost se da skriti na sledeče stavke: Bodimo previdni in dobri mej seboj. Ljubezen bodi med nami! Bodimo liberalnega srca! Mi pa trdno upamo, da kakor je previdnost božja za velikim Pijem IX. dvignila na sv. stolico velikega Leona XIII., tako bo tudi nam vedno pošiljala za krmilarje odločne može, ki bodo neustrasno branili največjo srečo naše ljube domovine — katoliško vero!

Kaj so pa delali takrat laški radikalci? Dražili in šuntali so ljudi po Rimu, da so razbivali šipe po hišah, kjer so gorele luči v čast Leonu XIII. Radikalci so namreč vrsta ljudi, ki bi radi vse prekucnili, katoliško Cerkev odpravili, papeža, škofe, duhovnike izgnali. Pravijo, da je tudi na Slovenskem že par takih tičev, ki si pa bolj na skritem prizadevajo, da bi katoliški Slovenci odpali od sv. katoliške vere in od katoliških duhovnikov. Imamo že par slučajev in Bog ve, kaj bi se bilo se Slovenci zgodilo, da se ni tudi na Slovenskem zasnovala odločna katoliška stranka, ki je radikalcem mreže zmešala!

Podvizajmo na kronanje Leona XIII! — V Sikstinski kapeli se je vršilo. Tako so odločili sv. Oče sami, ker v Cerkvi sv. Petra bi se gotovo vlada kaj vtaknila se svojimi bajoneti in bi se gotovo pripetil kak nered, ako ne morda tudi še kako pretepanje in oskrunjenje hiše božje.

V navzočnosti največih cerkvenih in posvetnih dostojanstvenikov vzdignili so papeža Leona na dragocenih nosilnicah, ter ga nesli iz velikanske vatikanske dvorane „sala ducale“ v procesiji v

Sikstinsko kapelo. Kdo bi mogel ta veličasten prizor dostojno opisati! Dvakrat se procesija na potu vstavi. Vsakokrat pristopita dva obrednika ali ceremonista pred papeža, prvi z lučjo, drugi pa s predivom v roki. Drugi obrednik zažge pred papežem predivo, da naglo zagori in potem vgasne. Ko vgasne zakliče obrednik: „Sv. Oče! Tako mine slava tega sveta!“ Ko pridejo v kapelo zopet, pristopita obrednika, in drugi obrednik zopet zažge predivo, ter zakliče: „Sv. Oče! Tako mine slava tega sveta!“

Zdaj začne sv. maša, med katero se pojejo litanije kronanske, kakor pri kronanju cesarjev. Po sv. maši je kronanje. Pravico kronati papeža ima iz starodavnih časov kardinal-škof iz Ostije. Bil je takrat kardinal Amat. O njem smo že omenili, da so ga morali na postelji nesti v Conclave. Pri kronanju ga je nadomestoval kardinal di Pietro. Kardinal di Pietro stopi tedaj pred Leona XIII. in moli: „Vsemogočni, večni Bog, v katerem je najvišja duhovska čast in največja kraljevska moč, podeli Svojemu služabniku, Leonu, našemu papežu milost, da bi sv. Cerkev modro vladal in da bi mogel, ker ga po Svoji milosti postaviš in kronaš za očeta vseh kraljev in za voditelja vseh vernih, vse po Tvoji volji izpolnjevati. Nato vzame v roke tujaro ali papežko kapo. Na tujari so tri krone, druga vrhu druge v znamenje, da papež ni samo kralj vseh vernih na zemlji, ampak da sega Njegova oblast tudi v vice in tudi v nebesa! Kardinal di Pietro postavi papežu tujaro na glavo rekoč: „Sprejmi s tremi kronami ozaljšano tujaro in ne pozabi, da si oče vseh knezov in vseh kraljev, da si glavav celega sveta, namestnik Izveličarja Jezusa Kristusa. Njemu bodi čast in slava na veke!“

S tujaro na glavi vstane papež, moli nad ljudstvom, ter podeli trikrat apostolski blagoslov.

S tem je bistvo kronanja končano. Papeža nesejo zopet v procesiji na veličastnih nosilnicah iz Sikstinske kapele v „sala ducale“.

L I S T E K.

Kako je stric strah vjel.

V sorodu nam sicer ni bil nič ali rekli smo mu vedno le „stric“. To ime je imel iz početka samo pri nas domačih, kasneje pa se ga je prijel tako, da ga v vasi nihče ni drugače imenoval kakor za „strica“. Bil pa je dobra duša, dober za delo in za vse pripraven; res, da se je včasih kakemu bolj težkemu delu kaj rad odtegnil, če je le mogel, pa tega mu nihče ni prišteval v zlo, saj je bil naš „stric“.

Nekoč pošlje oče mojega brata in mene obiskat nekega sorodnika; ker je bilo pa precej daleč od doma in midva še mlada, neizkušena dečaka, izročil naju je oče stricu, češ, da bi se jima po poti kaj ne pripetilo.

Srečno smo dospeli do sorodnika, ki nas je z veseljem vsprejel; dobro smo se imeli, osobito pa stric, ki je bil prav vesel, da mu ni bilo treba doma delati, in pa še posebno, ker je imel vedno dosti dobre jedi in pijače.

Prvi večer smo bili nekako trudni od obilega pota in vročine, zato smo bili že željni počitka.

Sedaj pojdemo pa kmalu spat, deje naš sorodnik: „trudni ste in potrebni počitka. Vi dva

gresta spat v jedno sobo“, pravi nama, „stric pa v drugo. Ali povem vam, stric, pa v tej sobi straši, da boste vedeli, če kaj po noči slišite; ako pa se bojite strahu, pa ostanite spodaj pri družini, vam že dobro posteljemo“.

„Kaj, jaz bi se bal strahu? Dosti sem že prehodil po svetu, pa bi se bal, če po noči kaj v sobo prileže? Sedaj grem pa nalašč v tisto sobo in hočem strah ujeti, ter ga še vam pokazati“.

Kakor rečeno, tako storjeno. Stric je šel sam v sobo, postlali so mu na tleh. Iz njegove sobe pa se je šlo v ono, kjer sva spala midva z bratom. Da bi stricu vzela vsakoršni sum na kako goljufijo, zapreva najprvo glavne duri, potem pa še one, ki so peljale v najino sobo, ali te le na videz, v resnici bile so odprte. „Stric“ deje moj brat, „midva nečeva ničesar imeti z vašimi strahovi, zato se zakleneva, samo glejte, da vas ne pojedó in bi midva brez vas morala domov“.

„Ne bojta se“, pravi stric. Odmplimo, voščimo si lahko noč in gremo spat.

Stric je kmalu zaspal; midva pa ne tako hitro; ngibala sva, kako bi strica najbolje ostrašila.

„Veš kaj“ dejem jaz, „ko bo stric že trdno spal in sanjal o posebno lepih rečeh ali pa o strahovih, takrat pojdiva in ga pošteno ostrašiva, in jutri ne bo smehu konca ne kraja“.

Cerkev in šola.

Molimo za našo mladino!

Katoliško društvo detoljubov. Z velikim veseljem vidimo kako posebno letos — kar tekmujejo med seboj v požrtvovalnosti za našo ubogo in večinoma še zapuščeno slovensko mladino. Ta navdušenost gotovo ne bode brez lepega sadu in radi tega tudi se zavestjo pričakujemo boljše prihodnosti. Ali Bog ne daj, da bi kdo mislil — da se bode s to sicer zelo hvalevredno požrtvovalnostjo vse naredilo — vse ugodno dovršilo. Resnične so besede preroka Davida: „Če Bog ne bo zidal hiše, zastonj se bodo trudili vsi oni, ki jo zidajo“. Te besede naj bi si dobro zapomnili rodoljubi, ki žrtvujejo denar in vsi odgojitelji, ki vse svoje dušne moči darujejo za našo mladino. Vsa njihova požrtvovalnost in ves njihov trud bo malo ali nič koristil, ako ne bodo pri tem prosili Boga, naj blagoslovi njihovo prizadevanje. Res zastonj se bodo trudili, ako ne bodo pri tem tudi molili za mladino. Smelo rečemo, da ako imamo dandanes tako malo sreče v odgoji naše mladine, smo sami krivi: kajti premalo molimo za nam izročeno mladino. Da bi si posebno vsi odgojitelji zapomnili besede slavnega francoskega pedagoga, škofa Dupanlup-a, ki pravi: „Učitelj, ki ne molí za mladino, ni sposoben je odgojevati“. Ako je stvar taka, potem zahteva nesebična ljubezen do mladine, da z požrtvovalnostjo in trudom združimo gorečo molitev za našo nadepolno mladino. A pravo rodoljubje zahteva, da molijo za mladino ne samo oni, ki se imajo že po svojem poklicu baviti z odgojo mladine, ampak vsi oni, ki darujejo svoj denar in imetje za isto. Še le potem moremo pričakovati, da bode Bog blagoslovil našo mladino. Toda moliti je treba — zopet povdarjamo. Drugače si bo sicer naša mladina nakopičila morda mnogo naukov in ved — a pri tem bode le nesrečna, ako ne tudi — kar Bog varuj — hudobna. Moliti pa je treba združeno, kakor nabiramo denar, da

tako se z združenimi močmi napravimo dobre šole. Tako moramo tudi združeno moliti vsi: stariši, učitelji in vsi domoljubi. Da pa bode naša molitev vspešna, so najbolj priporočila vredna taka društva, katerih poglatni namen je moliti za mladino. Tako društvo, obdarovano od sv. Očeta papeža z obilnimi odpustki je: „Katoliško društvo detoljubov“. To društvo je tudi mej nami Slovenci še precej znano in razširjeno. Voditelj tega društva za slovenske pokrajine je znani mladinoljub, veleč. gosp. Anton Kržič, profesor veronauka v Ljubljani. Ta gospod izdaja tudi društveni list, kateri se imenuje: „Krščanski detoljub“. Ta list je dober svetovalec odgojiteljem v njihovem težavnem poslu. Zatorej priporočamo prav gorko to prekristno društvo in njegov list vsem mladinoljubom. Nadejamo se, da se bode zmiraj več udov oglaševalo za to društvo, in si tako naložilo sladek jarem moliti vsaki dan za mladino.

Že misel, da ako ne bomo molili, ne bode naša mladina srečna — naj nas nagiba k molitvi; in molimo za mladino, ki se šola in odgoja v naših slovenskih zavetiščih-zabaviščih in drugih zavodih. A posebno se spomnimo one mladine, ki stanuje ob mejah naše mile domovine in ki se odgaja po zavodih naše družbe sv. Cirila in Metoda in se tako odteguje nevarnosti, da pozabi Boga in svojo narodnost. — Toraj molitev in požrtvovalnost naj bode naša dolžnost — potem bodemo gotovo shranili našemu narodu dve dragoceni svetinjí: versko in narodno zavest.

A. F.

Misijon pri Št. Petru pri Gorici.

Sv. Misijon se je obhajal menda prvokrat — vsaj ljudje se ne spominjajo na družega — v Št. Petru pri Gorici od 8—15. oktobra. Izvrstno sta ga vodila preč. gg. oo. Fran Doljak in Mihael Tomazetič iz družbe Jezusove.

„Dobro“, pravi brat, „gotovo se tako zgodi, samo glej, da oba ne zaspiva in prespiva ugodne prilike“.

Zaspala pa dolgo nisva, vsak izmej naju je ugibal, kako bi bolje izvršila svoj strašljivi posel.

„Veš kaj“, pravi brat, „pustiva strica, da trdno zaspi, potem se splaziva na tihem v sobo in ga začniva počasi vleči, ti za noge jaz za glavo. Čutil bo kmalu in se tudi vzbudil, zraven pa tudi pošteno prestrašil, saj dobro ve, da se s strahovi ne dá šaliti“.

Tako je tudi bilo. Enajsta ura, ura strahov, je odbila in midva nisva še zaspala. Brat me na tihem pokliče: „Ali spiš?“ „Ne“, odgovorim. „Toraj pogum“, pravi, „sedaj morava na delo; no stric se gotovo vstraši, da mu za dolgo preide veselje skušati se s strahovi“.

Nekoliko časa poslušava pri durih; vse je mirno, le stric smrči, kakor bi drva žagal.

„Tedaj na delo“, reče brat, „ti povleči strica za noge, jaz pa za glavo in vlečiva ga počasi vsak na svojo stran, da se bo hitro vzbudil in preveril, da je strah v resnici prišel ponj“.

Odpreva duri in se priplaziva k postelji. Iskati nama ni trebalo dosti, kje bova prijela, saj glasno smrčanje stričevo nam je samo oznanjalo, kje je glava in kje ste nogi.

„Ena, dve, tri“, in začela sva počasi vleči strica vsak sebi. Nekaj časa se ni zbudil, nakrat pa se prebudi, izvleče roki izpod odeje, zagradi pri glavi mojege brata za roke in zakriči: „Te že imam! povej mi duh, česa potrebuješ?“ Vse tiho. Sedaj pa se stric tudi vstraši, spusti roki in začne na glas moliti: Vsi duhovi časte Gospoda itd.

Na to pa se moj brat na glas zakrohota, in stric spozna strahu po glasu.

„O ti prekanjeni svet!“ govori stric, na pol resno, na pol smejoč se, „taki strahovi so tukaj, kje bi si bil to mislil; pa o vama že celo ne, to sta me pa pošteno nadelala. To bo pa smeha jutri, saj pravim, človek dandanes ne sme nikomur več verjeti. Svoje žive dni pa ne pozabim, kako sem prvič — vjel strah“.

Od tistega časa je že dolgo. „Stric“ se je že postaral, tudi z bratom sva postala pametnejša, ali vendar se še često z veseljem spominam onega večera z dobrim stricem. Kadar pa se v poznih večerih pogovarjamo o strahovih in je vsakemu nekako tesno pri srcu, takrat pa tudi jaz rad povem o našem stricu, kako je strah vjel: „Te že imam, povej mi duh, česa potrebuješ?“

Dasi je bilo vsled prejšnjega dolgotrajnega deževja na polju mnogo zastanega — nujnega — dela, vendar so ljudje hodili prav pridno poslušat krasne govore in do srca segajoče izveličanske nauke.

Sv. obhajil je bilo več, kakor šteje fara duš. Toliko ljudij pa še ni imel sv. Peter v svoji sredini, kolikor jih je bilo v nedeljo popoldne pri sklepu sv. misijona. Cerkev, drugokrate malo kedaj polna, je bila tako natlačena, da bi svinčena kroglica ne bila mogla na tla, a zunaj je bilo vsaj še štirikrat toliko naroda. Procesija z misijonskim križem okoli in po vasi, katerega so mladeniči nosili, truma belo

oblečenih deklic in deklet pa spremljavala, je bila ogromna. — V ponedeljek jutro je bila še pridiga od vernihduš, peta sv. maša in molitve za rajne, potem so se začeli preč. gg. oo. misijonarji odpravljati. Pred odhodom prišli so v farovž vsi občinski starešini, razun g. župana prevzv. g. grofa Coronini-ja Franca, ki je zdaj pri državnem zboru na Dunaju, se preč. gg. oo. misijonarjem najtoplejše zahvalit za požrtvovalni trud in presrčne opomine milosti, katere so nam ob času sv. misijona podelili.

Milostljivi Bog naj jim povrne njih blago prizadevanje, nam pa podeli vstrajno moč dopolniti to, kar smo jim obljubili.

Borba za slovenske šole v Gorici.

Alfred grof Coronini, dr. Gregorčič in tovariši stavili so dne 23. pr. m. v državnem zboru sledečo interpelacijo:

Dne 11. avgusta 1891. so zastopniki 336 slovenskih otrok v starosti, ko morajo šolo obiskovati, v Gorici vložili na občinski svet prošnjo, da bi se osnovala javne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Dne 18. maja 1892. so zastopniki 438 otrok isto prošnjo ponovili v vlogi na visoko c. kr. ministerstvo.

Po večkratnem odločnem priganjanju s strani c. kr. deželnega šolskega sveta za Goriško in Gradiščansko se je sešla v šolskem zakonu v tej stvari predpisana komisija v avgustu 1892. leta in določila po zapisnikih mestnega ljudskoštevilskega urada petletno povprečno število slovenskih otrok, dolžnih obiskovati šolo, v Gorici na 304, in na podlagi šolskih izkazov šol, v katere hodijo slovenski otroci, pa na 356.

V resnici se pa petletno povprečno število slovenskih šolskih otrok mora mnogo višje nastaviti, ker od istih 1050 otrok v Gorici, ki bi po svoji starosti morali hoditi v šolo, ali leta 1892/93 ni hodilo v nobeno šolo, je gotovo tretjina slovenske narodnosti, in se torej mora gori omenjenemu poprečnemu številu prišteti.

Vzlic takim razmeram in vzlic temu, da v Gorici ni nobene javne šole s slovenskim učnim jezikom, je vendar goriški občinski svet v svoji lastnosti kot c. kr. šolsko oblastvo prve instance v januariju 1893. leta se jednoglasno izrekel proti osnovi zahtevanih šol, češ, da občinske finance ne dopuščajo osnove novih šol in da javne slovenske šole v Gorici niso potrebne.

C. kr. deželni šolski svet je pa dal prednost določbam zakona pred sklepom občinskega sveta in je ustregel prošnji prosilcev in občini naročil, da osnuje zahtevano ljudsko šolo.

Visoko c. kr. ministerstvo je pa vendar vsled pritožbe občine z ukazom, dne 13. julija 1893, št. 8155 ono odločbo razveljavilo zaradi pomanjkljivega postopanja in zaukazalo nove poizvedbe, katere bi se po ukazu deželnega c. kr. šolskega sveta do 15. septembra t. l. bile morale izvršiti.

Obrok, katerega je določil c. kr. dež. šolski svet je že davno potekel in c. kr. mestni šolski svet se še nič ne zmeni, da bi izpolnil dobljeni ukaz, če tudi mu je uradno znano, da je tekoče

leto 300 slovenskih otrok v Gorici moralo prositi za vsprejem v zasebno šolo društva „Sloge“, ker jim mestna občina odreka učna sredstva, do katerih imajo zakonito pravico.

Kako malo se ozira krajno šolsko oblastvo v Gorici na mestne finance, katere je poslalo v boj proti slovenskim ljudskim šolam, če se gre za italijanske šole, vidi se iz tega, da je z začetkom tekočega leta na obstoječih italijanskih ljudskih šolah, dasi tudi v posamičnih razredih ni bilo povprek niti po 40 učencev, osnovalo tri daljše šolske razrede in poleg tega osnovalo še dve mešani jednorazrednici, ne da bi za to čakalo dovoljenja c. kr. deželnega šolskega sveta.

Kako malo da sta ti dve novi jednorazrednici bili potrebni, kaže to, da se je v šolo pri Soškem mostu oglasilo le 32 in v šolo v Cipresnih ulicah pa samo 30 otrok. Da se pomnoži število otrok v poslednji šoli, se je vanjo poslalo iz mešane dvorazrednice v Parkarski ulici 16 otrok.

C. kr. deželni šolski svet, kateri jedini ima pravico ustanovljati javne šole, je potrdil pomnožitev razredov na že obstoječih šolah, nikakor pa ne osnove dveh jednorazrednic. Vzlic temu je pa c. kr. mestno šolsko oblastvo obdržalo dve novi šoli, dokler ni c. kr. deželni šolski svet vsled opetovanih pritožb davkoplačevalcev je ukazal zapreti.

To čisto nasprotno postopanje c. kr. mestnega šolskega oblastva v Gorici, kadar gre za osnovo slovenskih in kadar gre za osnovo italijanskih ljudskih šol, in to eklatantno preziranje s strani nižjega c. kr. šolskega oblastva odredbe c. kr. deželnega šolskega sveta, daje podpisancem povod, da vprašajo gospoda učnega ministra:

1. Kako more Njega ekselenca tako postopanje podrejenega mu c. kr. šolskega oblastva v Gorici zagovarjati?

2. Če Njega ekselenca hoče se potegovati za to, da se nalog visokega c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 13. julija 1893 št. 8155 od šolskega oblastva v Gorici takoj in točno izpolni, da se varuje veljava najvišje c. kr. šolske oblasti v državi in slovenskim državljanom v Gorici pripomore do onih pravic, katere so jim zagotovljene gledé na ljudske šole v državnem osnovnem zakonu in šolskih zakonih?

Na Dunaju, dné 23. oktobra 1893.

(Slede podpisi.)

Narodno gospodarstvo.

Posojilnica in hranilnica v Tolminu — Za blagor ljudstva vnetih rodoljubov vroča želja spolnila se je dne 18. oktobra. Na poziv vlč. g. dekana Jos. Kragelj-na in župana bl. g. Kacafura sešli smo se v občinski dvorani v obilnem številu — posebno vlč. duhovščina bila je mnogoštevilno zastopana — in ustanovili „ljudsko posojilnico in hranilco“. Ker je bila navdušenost za dobro stvar splošna, smemo se nadejati prav dobrega vspeha, so pa tudi v odboru gospodje, kojim smemo brezpogojno zaupati.

Načelnik zadrugi je vlč. g. dekan, namestnik dr. pl. Premerstein c. kr. notar, blagi 86letni starček; denarničarjem je izvoljen bl. g. Kacafura, župan, namestnikom č. g. Ivančič, tolm. kaplan; tajništvo je prevzel delavni g. Oskar Gabršček, posestnik in

krčmar, a namestnik mu je g. Jož. Premerstein; knjigovodstvo je v rokah spretnega g. Hier. Kacafure in občinskega tajnika g. Mihovila Štrukelja.

V načelstvu so torej vsi gg. v Tolminu stanujoči in sicer radi rednejšega poslovanja.

Za nadzornike določili smo pa 4 izven Tolmina stanujoče gosp. in sicer so vlč. gg. župniki v Volčah, v Ročah, v Nemškem Rutu in Drežniški vlč. vikar, ter tolminski podžupan g. Iv. Gabršček. Zadruga bo začela poslovati hitro, ko bodo pravila od visoke vlade potrjena. Bog daj svoj blagoslov!

Letina je na Tolminskem dobra, tu in tam, posebno bolj v hribih se sme celo prav dobra imenovati, le ajda ni v dolinah kaj prida.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru obravnujejo predlogo o premembi volilnega reda. Vse tri velike skupine izrekle so se proti vladini predlogi, in sicer vsaka iz drugih vzrokov. Razun tega naznanili so nekateri poslanci posebne predloge za volilno reformo sploh, ali pa le za posamezne dežele. Tukaj omenimo le tiste, ki se tičejo slovenskih pokrajin. Štajerski poslanec Vošnjak je izročil predlog glede premembe volilnega reda za slovenski Štajer, po katerem bi kmečke občine mesto zdajnih treh državnih poslancev za naprej imelo jih pet. Ferjančič, Klun, Šuklje predložili so premembo volilnega reda za kmečke občine na Koroškem. Coronini Franc in Jaques priporočata posebno sodišče, katero naj bi potrjevalo ali zametavalo volitve. Kušar in tovariši so izročili predlog, po katerem naj se ljubljanski trgovski in obrtni zbornici prizna lasten poslanec. Razprava o volilni reformi je toraj jako zanimiva in živahna. K besedi oglasilo se je 20 protigovornikov in 13 zagovornikov. Od protigovornikov je grof Hohenwart že govoril; med zagovorniki sta upisana slovenska poslanca Gregorec in Laginja. Kako se vsa ta razprava zasluče, se danes še ne more reči. — Drugi važni predmet v državnem zboru je obravnava o izjemnem stanju na Češkem. Zbornica se je z 161 proti 60 glasovi izrekla, naj bodo odsekove seje za izjemne naredbe v Pragi javne, in res je prišlo k prvi seji kakih 200 poslancev raznih strank kot poslušalci. Min. predsednik je izjavil, da en del gradiva more predložiti le v zaupni seji ali pa ga celo predložiti ne more, in potem predlagal, naj odsek prevzame vse gradivo v tajni seji, da se odbere. Ko je odsek temu predlogu pritrtil, odšli so poslanci poslušalci, in prečitali so se akti v zaupni seji. — Od interpelacij pomenljive so za nas te le: Klun s tovariši interpeluje ministerskega predsednika zastran prepovedi slovensko-katoliškega društva „Danica“; Alfred Coronini, dr. Gregorčič in tovariši zastran slovenskih šol v Gorici; Spinčič zastran pomanjkanja šol v Lovranski občini in v Istri sploh, zastran nekkih nedostatkov v Opatijski ljudski šoli, zastran prošnje slovenskih starišev v Trstu za slovenske ljudske šole in zastran ustanovitve redne ljudske šole v Poljanah. Dr. Laginja zastran nezakonito izdelanih volilnih listin v Poreški občini in zastran pomanjkanja pitne vode v Istri. — Proti volilni premembi so nemški libe-

ralci začeli agitacijo tudi po deželi, zato nemški občinski zastopi in društva sklepajo resolucije proti vladni predlogi; Ljubljanski mestni zastop pa je vsprejel resolucijo, v kateri pravi, da z veseljem pozdravlja vladni predlog glede volilne premembe. — Dne 28. oktobra se je raznesla novica, da odstopi Taaffe-jevo ministerstvo, potem ko je vodilo več ko 14 let avstrijsko politiko. Kdo prevzame sestavo novega ministerstva, v času, ko to pišemo, ni še znano.

Trst. Mestni zastop je sklenil na isterski cesti otvoriti mestno otroško zabavišče. Pri razpravi poprašal je svetovalec Sancin, ali se bodo otroci slovenske narodnosti, bivajoči v onem okraju poučevali v materinem slovenskem jeziku in assessor Slocovich je odgovoril, da bode v tem zabavišču, kakor v vseh mestnih zabaviščih, italijanski jezik izključljivo poučni jezik. Razumi se, da za tak predlog slovenski okoličanski poslanci niso mogli glasovati. Vsprejel se je predlog, naj se štirirazrednica v Verdclju pomnoži za en razred; naj se na italijanskih oddelkih v Barkovljah za otroke slovenske narodnosti počenši z II. razredom uvede slovensčina kot učni predmet. Pri tej točki je svetovalec Sancin zahteval, naj se ljudske šole tako uredijo, da se prvi splošni pouk podaja otrokom v materinem jeziku in še le pozneje naj se prične z drugimi jeziki, a govoril je gluhim ušesom. Sklenili so mestni očetje tudi, da mestni zastop ne odpošlje svojega zastopnika k razpravam o prošnjah za osnovo slovenskih šol v Trstu. Delegacija je določila naj se v Katinari otvori tretji razred, ker je v zdajnih dveh razredih vpisanih 240 otrok.

Istra. V Dekanah je 19. oktobra državni poslanec dr. Laginja vpričo 400 volilcev poročal o svojem delovanju v državnem zboru. Zbrani volilci so mu na predlog dekana Kompare-ta izrekli svoje popolno in neomejeno zaupanje. — Obširneje o tem v denšnjem uvodnem članku.

Štajersko. Na mesto umrlega poslanca Necker-manna bo skupina mest in trgov slovenskega Štajerja volila dne 21. novembra novega poslanca. Dasi je malo nade, da bi zdaj že zmagal slovenski kandidat, vendar se Slovenci pogumno pripravljajo za izvolitev dra Jurja Krašovic-a, katerega je „slov. politično društvo za Štajersko priporočilo kot kandidata.

Kranjsko. Na Notranjskem je dne 31. oktobra za deželnega poslanca izvoljen g. J. Krajgher.

Na Ogerskem je položaj jako zmeden. Ne ve se še, je-li krona pritrčila civilnemu zekonu, ali ne. Ako krona ne pritrči zakonu, bo moralo odstopiti sedanje ministerstvo. Naučni odsek ogerske zbornice se je izrekel za popolno enakopravnost židov na Ogerskem; dasi so imeli nekateri člani močne pomisljike proti temu, obveljala je volja naučnega ministra.

Hrvatsko. Narodne razmere na Hrvatskem kaj drastično pojasnuje sledeči slučaj: Dr. Amruš, bivši zagrebški župan, je na zagrebškem kolodvoru zahteval vozno karto po hrvatski, a uradnik se je izjavil, da ga ne razume, in naj z njim govori madjarski ali pa nemški — in to v stolnem mestu hrvatske kraljevine! — Hrvatski deželni zbor se snide 8. novembra, ki se bodé imel baviti posebno z uporabo krajiških zaklad, ki zdaj znašajo v gotovem denarju 3 milijone in vrednosti šum 18—20 milijonov. Koliko koristnega bi se dalo napraviti za narod s temi milijončki, če bi imeli poslanci in vlada srce na pravem mestu! —

Vnanje države.

Laško. Znani zastopnik rimskega mesta v državni zbornici, žid Barzilai je v gledišču „Politica reale“ priredil volilski shod; ponavljal je stare fraze o neodrešeni Italiji, udrihal po Vatikanu, po vladi in senatu. Proti jutru pa je isto gledišče pogorelo, menda je bilo zažgano. — Italijanski ministerski predsednik je v nekem govoru posebno

naglašal miroljubnost italijanske vlade, in povedal, da za izboljšanje financ ne zna drugega pomočka, nego nove davke.

Nemčija. V pruski Šleziji je kakih 60.000 Čehov, ki se dozda niso dosti udeleževali javnega življenja. Pri zadnjih državnozbornih volitvah so prvič poskusili s svojim kandidatom. Ker za deželnozbornske volitve ne postavijo svojih kandidatov, pogajati se katoliška in poljska stranka za češke glasove, in obe stranki obljubujeta, da se bodeta poganjali za pravice češčine v šoli in uradu. — Nemški socijalni demokratje so na shodu v Kolonji sklenili, da bodo posebno po kmetih agitirali. Ker je kmetsko prebivalstvo verno, se bodo izogibali razgovora o veri, še le ko se ljudstvo malo navzame njih nazorov, bodo pa tudi povedali, kaj mislijo o veri.

Francosko. Češčenje in kadenje, s katerim so Francozi in Rusi ob obisku ruske mornarice drug drugega obdajali, je pri kraju. Bo-li imelo dobrih posledic? Govorilo se je veliko o miru. Francozi so zatrjevali zvezo med obema narodoma, hladnokrvni Rusi pa le prijateljstvo. — Umrli je maršal Mac Mahon, ki je bil tri leta predsednik Francoske ljudovlade, a liberalcem ni dosti ugajal.

Afrika. Opaža se zadnji čas velika razburjenost mej kabilskimi rodovi v severni Afriki. V Maroku, Algieru in Tunisu pokazuje se sovraštvo proti Evropejcem.

Dopisi in razne novice iz slovenskih in drugih krajev.

Izpod Porezna. — Večkrat beremo po časopisih, večjih in manjših, to ali to društvo napravi veselico. V vabilu se mej drugim, v vspredu seveda tudi leskeče, na drugem ali tretjem mestu: „Šaljiva igra“. Prve točke obsegajo navadno petje, in potem... potem — ima priti za ljudstvo najboljšo, burka!! Vse težko pričakuje. Zastor se vzdigne in igra se prične. Pri kozarcu sedi, že nekoliko vrtoglav bratec, „Pijerod“, kvasi neumevne neslanosti in tlači moto vila v „žakelj“. Ljudstvo poslušaj, ter v giba, kaj naj vse to pomeni, a vse so mu španske vasi. Še le, ko pride na oder naferkana natakariča in začne škiliti po gostu, nekaj časa hudobno in zlobno, potem pa ljubko, no... še le tedaj se zmislji občinstvo, da se taka čenčarija vidi brez vseh odrov in izvežbanih glumačev, vsak dan, in žalibog le prevečkratov. Slednjič se nekateri pri toliko obečajoči burki, vendar le začno dolgočasiti, drugi še celo hudovati, češ, če boljšega nimate, pa še to pustite!

Ako pogledamo igro nekoliko bolj natanko, našli bomo, da je vzeta iz poljščine ali ruščine. Pristno prvotno zelje je pa, brez dvojbe, rastlo tam nekje na Francoskem zeljniku. Ali se more torej s takim prečudnim blagom sprijazniti naše ljudstvo? Kaj briga priprostega kmetiča, kaj da se godi za kulisami samo pašnih lahkoživcev! Pa bo rekel kdo: je burka. Dobro! Toda, dragi, ali so s tem imenom že vse hibe poravnane? Ali je v burki že vse dovoljeno? Meje ima vsaka reč! Ali ni na kvar mladini, da se takorekoč hvalisa ljubkovanje, še več, ono, ki se imenuje mej ljudstvom... žalostno!... nedolžne, neskušene deklice za nos voditi!! O, pustite to, saj že tako predobro znajo!

Zakaj ne gledajo odbori, prirejajoči take veselice, na to, da se vzame igra primerna našemu ljudstvu. Da bo pa ljudstvu priležna mora biti vkrojena po domačem kroji, ne pa po francoskih širokih hlačah ali poljskih kožuhih. Kedar torej izbirate, ali bolje iščete igro, najprej poglejte na domače: slovenske dovtipe. Imamo, hvala Bogu, tudi mi Slovenci, že nekaj domačega blaga in pridelka, dasi je priprosto, se ga nam vendar ni treba sramovati pred nikomur. — Sploh se pa tudi lahko popraša še kdo drug za svet. On bo gotovo premostril vse, da ne pride kako tako strašilo na oder. Kako se pa, prosim vas, v nasprotnem slučaju, more duhovnik z mirnim srcem udeležiti veselice, kjer se tako žali čut poštenosti? Če ga pa ni zraven, pa tako radi kriče: ni naroden! O vboga narodnost, koliko ti trpiš! Seveda vera, le ta ni nikakor v nevarnosti.

Na Libušnjem bode sv. misijon od 5. do 12. novembra. Vodili ga bodo veleč. gg. oo. Lazaristi iz Ljubljane, ki nastopijo menda prvič v Goriški nadškofiji. Bog blagoslovi sv. vpravo!

Iz Tolmina. Oslovski kašelj pri otrocih je zadrževal, oziroma še brani obiskovanje šol; po nekaterih vaseh ni bilo šole celo po 4 mesece.

P. n. gospode dopisnike prosimo potrpljenja, ker nam usled praznikov ni bilo mogoče prirediti priloge. Tudi poslani „popravke“ objavimo prihodnjič.

Poroka v cesarski hiši. Dne 15. nov. t. l. se bo poročil v Monahovem na Nemškem, nadvojvoda Josip Avgust z bavarsko kneginjo Avgusto.

V Ronkah pričel je poslovati nov telegrafski urad.

Železnica Loka—Trst. Kakor se poroča, so se dovršila tehnična dela za progo Celovec Kranj, za progo Loka—Divača pa se sedaj spolnujejo.

Novo zastavo s podobami sv. Justa in sv. Sergija, patronov tržaškega mesta, je dal napraviti tukajšnji municij, ter je bila zastava slovesno blagoslovljena v praznik sv. Justa v stolni cerkvi. Umetno vezenje podob je delo gdēne. Evg. Keršič, učiteljica na tukajšnji obrtni šoli. — Da bi pač tržačani ta dva svoja patrona častili ne samo z zastavami, marveč s pravim krščanskim življenjem, kakoršno je bilo življenje teh vojakov Kristusovih. Kaj pomaga samo razobešati dragocene zastave v čast svetnikom, ako pa na drugej strani prezira ona vera, za katero sta junaška mučenca prelila svoje kri!

Preklican ukaz. Po posredovanju g. poslanca Nabergoja je mestni magistrat trž. preklical svoj ukaz, da morajo okoličani pripeljati vse svoje prašiče, tudi take, ki niso za prodaj, v mestno klavnico, da jih živinozdravnik preišče. Tako je prihranjena rejnim pujskom in njihovim gospodarjem ena pot.

Sodnijski izpit. G. Edv. Štravsgitl, c. kr. avskultant v Rovinju, je svršil sodnijski izpit pri c. kr. višem deželnem sodišču v Trstu.

Pravila „Alojzijevišča“ v Gorici je potrdilo visoko namestništvo. Odslej bo lahko dedovalo. Dal Bog obilo posnemateljev pokojnega č. g. Bolterja, stolnega vikarja v Gorici!

Novo laške šole v Gorici zaprte. Poročali smo o svojem času, da je otvoril mestni šolski svet v Gorici nekaj novih laških šol. Za jedno teh šol niso mogli zbobnati zadostnega števila otrok. V jedni ulici, v kateri stanujejo večinoma Slovenci, — tako nam je pravila slovenska mati, — so nabirali Lahi s pôlo v roki imena slovenskih otrok, prigovarjali slovenskim starišem, naj vpišejo svoje otroke v bližnjo laško šolo, jim obljubovali knjig, obleke itd. Mnogo so jih speljali na led, mnogo se jih je podpisalo, a kadar je bilo treba dati otroke v šolo, se jih je mnogo skesalo, ter poslali so svoje otroke v slovensko šolo. Prav tako! Svoji k svojim! Goriški Slovenci podali so zakonito utemeljen utok proti ustanovitvi novih laških šol. Mestni šolski svet se ni brigal za utok in otvoril začetkom šolskega leta 1893/94 nove šole, predno se je vročila Slovencem rešitev utoka. Slovenci niso mirovali. Vložili so novi priziv, pritožili se, da mesto je odprlo šole, preden je bil rešen utok, in nujno prosili deželni šolski svet naj takoj zatvori nove šole. To je pomagalo! Pretečeni ponedeljek je dež. šolski svet sklenil zapreti nove laške šole. To je pravično! Kljubu večletnemu boju, si Slovenci ne morejo priboriti v Gorici šol, do katerih imajo pravo po zakonu, in Lahi naj bi jih imeli več, nego dopušča zakon?! Da Lahi ne bodo mirovali, da bodo pisali nove prizive, vémo. Vémo pa tudi, da veljajo zakoni ravno tako za Lahe, kakor za Slovence, in zato se nadejamo, da pristojni krogi bodo, uvaževaje zakon, pravični opravičenim tirjatvam goriških Slovencev, zaježili pollaščevanje slovenskih otrok s tem, da potrdijo odredbo deželnega šolskega sveta.

Nagrobna spomenika sta bila postavljena na grobeh pok. g. M. Bolterja in A. Harmela. Preskrbel ju je J. Bitežnik, vrl mojster.

Požari. Dne 15. oktobra zgorel je v Čepovanu nad 40 metrov dolg kozolec z jesenskimi pridelki g. županu A. Kafolu Zavarovan je bil za malo svoto. Škode je nad 1000 gld. — Ravno tisti dan vpepelil je ogenj veliko gospodarsko poslopje rodbini Kravanjevej v Bolcu. Škode je 4000 gold.

Mrtvoud je poljubil 20. oktobra zvečer preč. g. Franca Nardina, župnika v Koprivi. Umril je 25. Konkurs je razpisan do 5. decembra.

Konkurs je razpisan do 18. novembra za stolnega vikarja v Gorici. Prosilec mora biti večš treh jezikov: slovenščine, ker po slovensko propovedoval, laščine in nemščine radi spovedovanja.

Misijon bo adventu v goriškej župnej cerkvi sv. Ignacija skoz celi teden po slovensko. Vodila ga bosta znana misijonarja, č. gg. Doljak in Tomazetič, očeta iz tovarništva Jezusovega. — Želimo obilega sadu in verskega preporoda goriških Slovencev.

„Rimski katolik“ (IV. štav.) je izšel. Vsebina mu je raznovrstna in zanimiva. Priporočamo ga izobraženemu občinstvu.

Kdor ima kaj brinja na prodaj naj blazovoli to pismo naznaniti s ceno ved **Janez-u Koprivec** v **Malih Lipljenih**, pošta **Turja**, pri Ljubljani.

Čebelno-voščene sveče!

J. KOPAČ
Solčanska cesta št. 9 v Gorici.

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2 gld. 45 kr. kilo.

Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, zagotavljam popolno jamstvo. Kdor drugače dokaže, dobi vsako odvezeto naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gld. nagrade.

Priporoča se č. duhovščini in č. cerke. oskrbništvom!

Čebelno-voščene sveče!

Anton Jerkič
fotograf v Gorici, v ulici Sv. Klare št. 5.

Edini slovenski fotograf priporoča se sl. občinstvu, osobito preč. duhovščini v mestu in na deželi, da bi ga podpirali v njegovem podjetju. Izdeluje vsa v fotografično stroko spadajoča dela strogo natančne in elegantne oblike.

Za delo se garantuje.